

การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม ด้วยโครงการวิชาชีพ

1. ชื่อสถานศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม

จังหวัด ชลบุรี

อบรมรุ่นที่ 1

2. สภาพปัญหาของสถานศึกษา

จากการสำรวจระดับพฤติกรรมนักเรียน/นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคมเพื่อพัฒนา
กิจกรรมการเรียนรู้สู่การเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามความคิดเห็นของครูและ
ความคิดเห็นของนักเรียน/นักศึกษาทั้ง 7 แผนกวิชา พบว่านักเรียน/นักศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติ
ตนตามหลักพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น ประกอบด้วยพฤติกรรมที่
เป็นปัญหา คือ 1) นักเรียน/นักศึกษายับยั้งมอเตอร์ไซค์เสียงดัง ไม่เคารพกฎจราจร รบกวนผู้อื่น
2) นักเรียน/นักศึกษายุ่งแตรกเรื่องอื่นที่ตนเองสนใจ ในขณะที่เพื่อนกำลังพูดเรื่องอื่น 3) นักเรียน/
นักศึกษารบกวนเพื่อน ในขณะที่เพื่อนกำลังตั้งใจเรียน 4) ในการเรียนภาคปฏิบัตินักเรียน/นักศึกษา
แย่งเพื่อนปฏิบัติงานไม่ทำตามลำดับ ด้านการเคารพกติกาของวิทยาลัย ประกอบด้วยพฤติกรรมที่
เป็นปัญหา คือ 1) นักเรียน/นักศึกษา ใช้อุปกรณ์สื่อสารระหว่างเรียน 2) นักเรียน/นักศึกษา ใช้วาจา
หยาบคายเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน 3) เมื่อตกกิจกรรม นักเรียน/นักศึกษาไม่เข้าซ่อมตามรูปแบบที่
วิทยาลัยกำหนด 4) นักเรียน/นักศึกษา แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของวิทยาลัย 5) นักเรียน/
นักศึกษาไม่ทำความเคารพครู อาจารย์ ผู้อาวุโสเป็นประจำ 6) นักเรียน/นักศึกษาไม่ เตรียมอุปกรณ์
การเรียนพร้อมสำหรับการเรียนในแต่ละวัน 7) นักเรียน/นักศึกษาเข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา ไม่ตั้งใจ
เรียนและคุยกันรบกวนผู้อื่น 8) นักเรียน/นักศึกษา ไม่ไปรับประทานอาหารในโรงอาหารตามเวลา
ที่กำหนด 9) นักเรียน/นักศึกษา ไม่ปฏิบัติงานตามที่ครูสั่งอย่างเต็มความสามารถ ด้านความ
รับผิดชอบต่อสังคมในวิทยาลัย ประกอบด้วยพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ 1) นักเรียน/นักศึกษามัก
นำอาหาร เครื่องดื่มขึ้น ไปรับประทานอาหารบนห้องเรียน 2) เมื่อสอบ V-net ไม่ผ่านนักเรียน/นักศึกษา
ไม่ตั้งใจหาความรู้เพื่อพัฒนาตัวเอง 3) หลังจากเล่นกีฬานักเรียน/นักศึกษา ไม่จัดเก็บอุปกรณ์และทำ
ความสะอาดสนาม 4) เมื่อพบเห็นขยะในสถานที่ต่างๆ นักเรียน/นักศึกษาจะไม่เก็บไปทิ้งถังขยะ
5) นักเรียน/นักศึกษาไม่ ดูแลทรัพย์สินของวิทยาลัยเสมือนเป็นของตนเอง 6) นักเรียน/นักศึกษาไม่
เข้าร่วมกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดร่วมกับชุมชน 7) เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียน/นักศึกษาจะไม่
ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบด้วยความเต็มใจ 8) นักเรียน/นักศึกษา ไม่มุ่งพัฒนาตนเองในด้าน
ทักษะการปฏิบัติงานตามสมรรถนะของวิชาชีพ 9) หลังเลิกเรียนนักเรียน/นักศึกษา ไม่ทำความสะอาด
สะอาดห้องเรียน จากสภาพปัญหาที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน/นักศึกษา และคณะ
ครูทำให้คณะทำงานได้ตระหนักถึงคุณภาพของผู้เรียนต่อคุณลักษณะพลเมืองในระบอบ

ประชาธิปไตย โดยเฉพาะด้านการเคารพศรัทธาและด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จึงเห็นพ้องต้องกันว่าควรจะบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยให้ ผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษาทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3. เป้าหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการ

3.1 มีโครงการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย โดยผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาร่วมกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในทุกด้าน อย่างน้อย 5 โครงการ

3.2 มีรูปแบบการเรียนการสอน/การฝึกอบรม/การทำโครงการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย โดยนำโครงการที่กำหนดในข้อ 3.1 เป็นฐานในการพัฒนา คุณลักษณะผู้เรียน

3.3 นักเรียน/นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 เป็นผู้มีคุณลักษณะพลเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย

4. วิธีการดำเนินการจัดการเรียนการสอน/หลักสูตร/รายวิชาในสถานศึกษา

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคมมุ่งเน้นการพัฒนาโดยใช้โครงการวิชาชีพเป็นฐาน มุ่งสร้างองค์ความรู้ ทักษะตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียน/นักศึกษา โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามทั้งด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น ด้านการเคารพศรัทธาของวิทยาลัย และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในวิทยาลัย เพื่อตรวจสอบคุณลักษณะพลเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย

4.2 พัฒนาคุณลักษณะพลเมือง ตามระบอบประชาธิปไตยตามแนววิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติการ (Act) ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ขั้นวางแผน (Plan: P) เป็นขั้นเตรียมการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา ตามระบอบประชาธิปไตยด้วยการจัดทำโครงการพัฒนาคุณลักษณะ โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำโครงการวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา โดยการสืบค้นวิธีการพัฒนาคุณลักษณะรูปแบบต่างๆจากกระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) การเรียนรู้ออนไลน์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ร่วมกับการเรียน/การปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาโดยเริ่มจากการวิเคราะห์คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา วางแผนจัดทำโครงการ กำหนดกรอบเวลา ดำเนินการ วิธีการเก็บข้อมูลและบันทึกผลการปฏิบัติงาน

2. เขียนโครงร่างโครงการวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา นำเสนอต่อครูที่ปรึกษาและเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ และตรวจสอบข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุง แก้ไข

3. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของโครงการวิชาชีพเพื่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา ตามข้อเสนอแนะ

4.2.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act : A) ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา ตามที่เสนอในโครงการวิชาชีพ

4.2.3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe : O) เป็นขั้นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อจะนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา

4.2.4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect: R) เป็นขั้นการนำผลที่ได้จากการดำเนินโครงการทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ นำไปสรุปผลการศึกษา ซึ่งเป็นการสะท้อนกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา

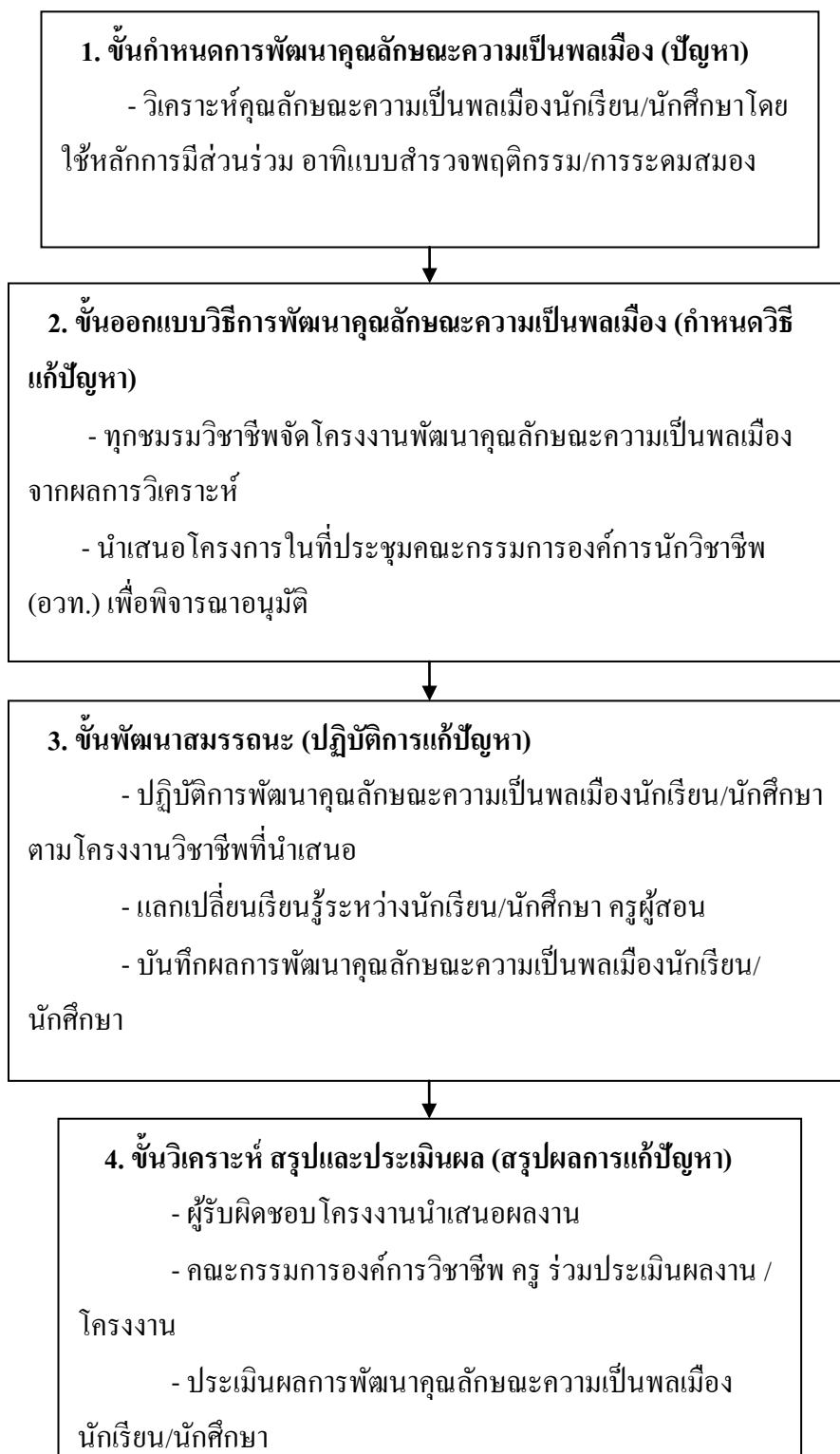
4.3 ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา หลังการพัฒนาด้วยโครงการวิชาชีพ

การเขียนโครงการวิชาชีพ

โครงการวิชาชีพเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่การเลือกคุณลักษณะ การวางแผนเตรียมการการดำเนินการพัฒนา และการนำเสนอผลการพัฒนา โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่น โดยมีครูเป็นเพียงผู้คอยกระตุ้น แนะนำให้คำปรึกษา และเป็นเพียงหนึ่งเสียงในการออกความเห็นเท่านั้น ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่าการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษาโดยใช้โครงการวิชาชีพเป็นฐานควรมี 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นกำหนดพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา (ปัญหา)
2. ขั้นออกแบบวิธีการพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา (กำหนดวิธีแก้ปัญหา)
3. ขั้นพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา (ปฏิบัติการแก้ปัญหา)
4. ขั้นวิเคราะห์ สรุปและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา (สรุปผลการแก้ปัญหา)

ขั้นตอนการพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา
โดยใช้โครงงานวิชาชีพเป็นฐาน

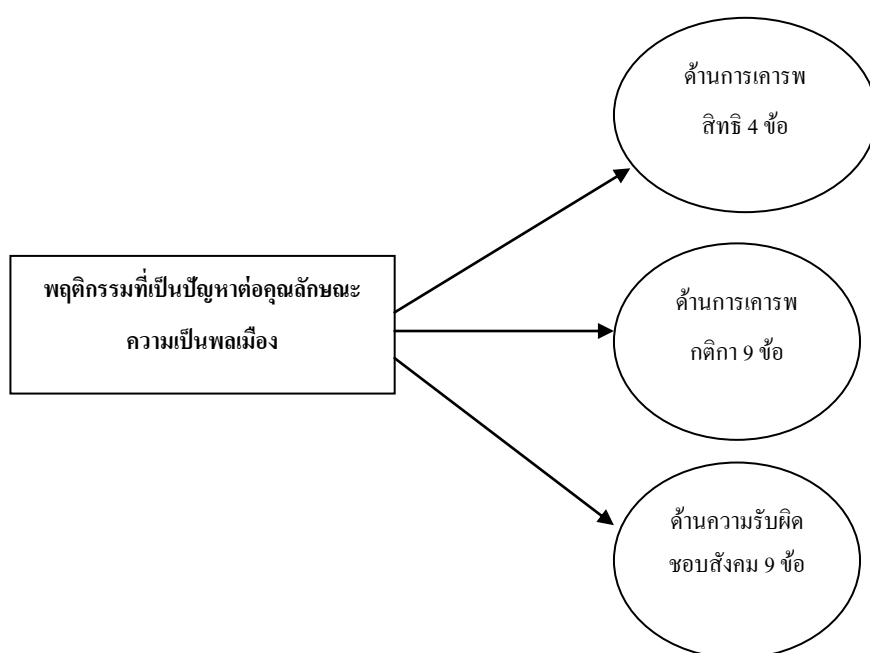
ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษา

5. ระยะเวลา มิถุนายน – กันยายน 2558

6. ผลการดำเนินงาน

จากขั้นตอนการพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักศึกษาโดยใช้โครงการวิชาชีพเป็นฐานของวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม 4 ขั้นตอน ปัจจุบันได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

6.1 ขั้นกำหนดการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมือง (ปัญหา) ได้วิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองนักเรียน/นักศึกษาโดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมพบว่า นักเรียน/นักศึกษามีพฤติกรรมที่เป็นปัญหารวมทั้งสิ้น 21 ข้อ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมือง 3 ด้าน

6.2นักเรียน/นักศึกษาชมรมวิชาชีพจัด โครงการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมือง จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรม ครูที่ปรึกษาและนักเรียน/นักศึกษาได้สังเคราะห์ข้อมูลแล้วจัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา กำหนดให้เป็นกิจกรรมการแก้ปัญหาใน โครงการหลัก จำนวน 6 โครงการประกอบด้วย

6.2.1 โครงการขบขี้ปลอดภัย รักษาวินัยจราจร (ชมรมวิชาชีพช่างยนต์รับผิดชอบ)

6.2.2 โครงการสร้างจิตสำนึกฝึกรับผิดชอบ (ชมรมวิชาชีพช่างเชื่อมรับผิดชอบ)

6.2.3 โครงการสร้างความสัมพันธ์ เคารพผู้อาวุโส (ชมรมวิชาชีพช่างไฟฟ้า

รับผิดชอบ)

6.2.4 โครงการเยาวชนยุคใหม่แต่งกายถูกระเบียบ (ชมรมวิชาชีพช่างอิเล็กทรอนิกส์
รับผิดชอบ)

6.2.5 โครงการผู้รักตำรา พาผู้มาตรฐานการเรียนรู้สู่ V-Net (ชมรมวิชาชีพบัญชี
การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจรับผิดชอบ)

6.3 ขั้นการนำเสนอโครงการในที่ประชุมคณะกรรมการองค์การวิชาชีพ (อวท.) เพื่อ
พิจารณาอนุมัติ ปัจจุบันมีโครงการขบขี้ปลอดภัย รักษาวินัยจราจร ซึ่งชมรมวิชาชีพช่างยนต์
รับผิดชอบ โดยสอดคล้องกับรายวิชาขบขี้รถจักรยานยนต์ โครงการได้รับการอนุมัติจาก
คณะกรรมการองค์การวิชาชีพ (อวท.) ให้ดำเนินการ และการดำเนินการของชมรมบรรลุตาม
วัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดทุกประการ สำหรับโครงการอื่นอยู่ในระหว่างดำเนินการ

7. ปัจจัยความสำเร็จ

7.1 นักเรียน/นักศึกษาจัดทำโครงการโดยชมรมวิชาชีพ ด้วยการอนุมัติโครงการจาก
คณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) หน่วยวิทยาลัยการอาชีพ
พนัสนิคม ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ ให้ทุกคน
รู้ว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและต้องแก้ที่ตนเองก่อนเป็นอันดับแรก

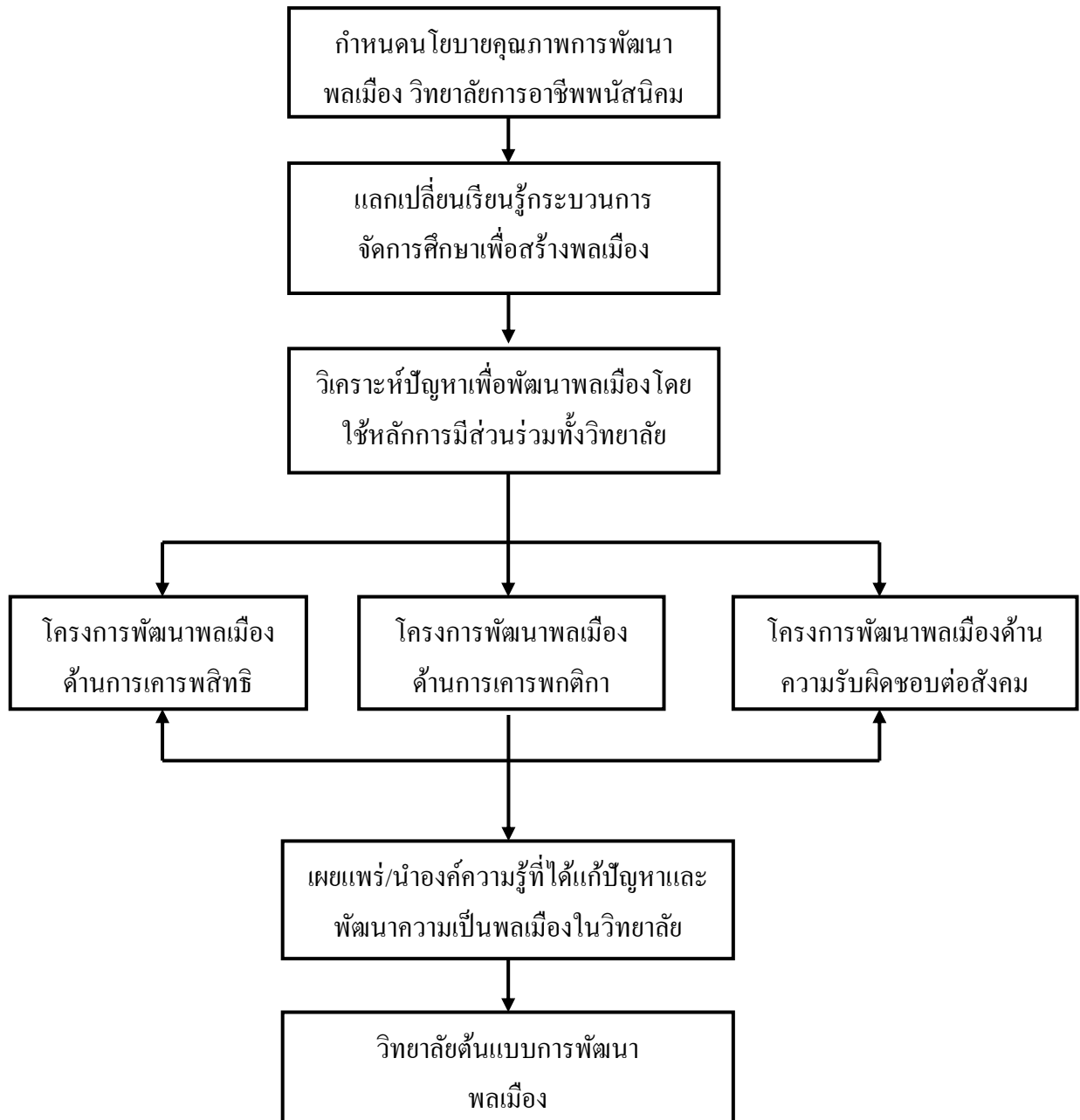
7.2 ครูเป็นวิทยากรกระบวนการ แนะนำทางให้นักเรียน/นักศึกษาดำเนินการตาม
โครงการ แล้วทำหน้าที่สรุปเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์สู่ความเป็นพลเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตย

7.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างวิถีประชาธิปไตยในสถานศึกษา บริหารงานในแนว
ระนาบ ไม่เน้นการสั่งการแบบอำนาจนิยม

7.4 สถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของ
สถานศึกษา “โดยมองนักเรียน/นักศึกษาเป็นเหมือนพลเมืองในประเทศ และมองสถานศึกษา
เป็นประเทศที่ปกครองตามระบอบประชาธิปไตย”

8. ความยั่งยืน/ความต่อเนื่อง (แนวคิดในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง) เพื่อให้การพัฒนาเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน วิทยาลัยจึงได้กำหนดรูปแบบการพัฒนา ดังภาพที่ 3

รูปแบบการพัฒนาพลเมืองวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม

ภาพที่ 3 แสดงรูปแบบการพัฒนาพลเมืองวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคมอย่างยั่งยืน

ภาพประกอบ

1. การประชุมทีมงานผู้เข้าอบรม เพื่อวางแผนการพัฒนาพลเมืองในวิทยาลัย

2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสร้างความเป็นพลเมืองในห้องเรียนให้กับคณะครูทั้งวิทยาลัย

3. การพัฒนาความเป็นพลเมืองของนักเรียนนักศึกษา

ลงชื่อ.....

(นายประชา ฤทธิผล)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม